

Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

Pro svou práci jsem si vybrala srovnání článku *Spánkové poruchy u dětí ve spojitosti s ADHD syndromem*, který odkazuje na odbornou studii *Sleep Disturbances in Prepubertal Children with Attention Deficit Hyperactivity Disorder: A Home Polysomnography Study*.

Originální studie se zabývala výzkumem poruch spánků u dětí trpících ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorders - hyperaktivita s poruchou pozornosti). Na tento problém je přivedly časté stížnosti dětí i jejich rodičů na problémy se spánkem, i dříve realizované studie, které naznačovaly jistou souvislost mezi ADHD a poruchami spánku.

Zkoumaná skupina 15 dětí ve věku 7 – 11 let byla pečlivě testována, zda opravdu trpí ADHD. Dále bylo testováno jejich IQ a také, zda děti netrpí nějakými jinými psychickými poruchami. Všechny děti navštěvovaly základní školu a jejich rodiny měly srovnatelný ekonomickosociální status. 66 % dětí nebylo předtím medikováno, 33 % v minulosti užívalo methylphenidate. Nejméně 7 dní před testováním děti nebraly žádné léky ani nepožívaly kofein. Stejný postup platil i pro kontrolní skupinu 23 dětí. Do výzkumu byli rovněž zapojeni rodiče a učitelé dětí. Učitelé byli formou dotazníku dotazováni, zda u zkoumaných dětí byl pozorovatelný syndrom ADHD, rodiče byli navíc tázáni i na spací návyky a eventuální poruchy spánku dětí. Výzkum byl prováděn v přirozených podmínkách – děti spaly doma ve svých postelích a dodržovaly své běžné spací návyky.

Demografický původ, socioekonomický status, intelektuální, fyzické a psychiatrické charakteristiky byly uvažovány jako závislé proměnné a byly porovnány v rámci skupiny pomocí jednofaktorové analýzy rozptylu (variance), tzv. ANOVA, pohlaví dítěte a rodinný stav rodičů pomocí metody Chí-kvadrát (χ^2 -distribuce). Informace získané pomocí polysomnografie (PSG, nejedná se o statistickou, nýž diagnostickou metodu) byly rovněž uvažovány jako závislé proměnné, ale byly v rámci skupin analyzovány pomocí dvoufaktorové analýzy kovariance (ANCOVA), přičemž kovariantami byly věk a pohlaví dítěte a rodinný stav rodičů. K redukci počtu proměnných použili analýzu hlavních komponent (PCA). Na základě analýzy rozptylu ani chí-kvadrátu nebyly zjištěny žádné signifikantní rozdíly mezi skupinami. Analýza ANCOVA prokázala, že děti trpící ADHD mají výrazně kratší délku spánku a kratší REM fázi oproti kontrolní skupině. Navíc celková délka REM fáze tvoří procentuálně u dětí s ADHD podstatně menší část celkového spánku.

Celková doba trvání spánku je u dětí s ADHD o 33 minut kratší. Děti s ADHD častěji trpí spánkovou deprivací a úzkostnými stavy v průběhu spánku. Zjištěné rozdíly byly v grafech vyznačeny pomocí p hodnoty, která byla porovnávána s hodnotou 0,05.

Výzkumníci komparují své poznatky s již existujícími, podobně zaměřenými studii, což je velmi zajímavé a poskytuje širší vhlad do zkoumané problematiky. Na základě těchto komparací dochází výzkumníci např. k závěru, že nedostatek spánku může u dítěte vyvolat symptomy ADHD, zhoršení paměti, změny chování atd.

Český článek je přeložený a lehce rozšířený abstrakt originální studie, tedy popisuje to, co považovali za zásadní zjištění samotní autoři originálního výzkumu, plus přidává některé rozšiřující informace, které v textu působí spíše jako perličky. Jelikož se jedná o internetové stránky určené odborníkům, v souladu s mými očekáváním byl na konci článku uveden název originální studie spolu s místem a datem uvedením. Stačilo tento odkaz jen zkopírovat a vložit do googlu a bez potíží jsem našla full text originální studie.

Je celkem škoda, že autoři českého článku si nedali tu práci, aby alespoň částečně přeložili původní studii, protože tato byla nesmírně zajímavá. Česká verze na mě působila dojmem, že oznamuje, že se udál nějaký výzkum, který ale nebyl moc důležitý ani validní, proto jsou jeho výsledky jen stručně shrnuty. Na českých stránkách samozřejmě není uvedeno, že celý článek je v podstatě jen přeložený abstrakt. Vzhledem k úzké souvislosti mezi ADHD a spánkem, což mimo jiné potvrdila zkoumaná studie, a vzhledem k závažnosti zkoumaného tématu bych očekávala silnější projev zájmu.

Gruber, R., Tong Xi, Frenette, S., Robert, M., Vannasinh, P., Carrier, J. (2009). Sleep Disturbances in Prepubertal Children with Attention Deficit Hyperactivity Disorder: A Home Polysomnography Study. *Sleep*, 32(3), 343-350.

Spánkové poruchy u dětí ve spojitosti s ADHD syndromem. (2009, 15. května). *ProLékaře*.
Staženo dne 1.5.2010 z
http://www.prolekare.cz/novinky?mid=dobryspanek&id=430&confirm_rules=1

Prokousala jste se tím, ale jak píše kolega Hašan, asi jste si neprošla tím myšlenkovým polem, kterým jsme čekali. Co jste si vybrala, není mediální prezentace, ale novinková služba pro odborníky. Ale budiž.

10b